

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Félszáz évre . . . 12 kn.
 félévre . . . 6 „
 negyedévre . . . 3 „
 Egy szám ára: 24 flr.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutcza 6. sz. a.

Felelős szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.
Hirdetés ára:

Négyhasábos petit sorként
 egyszer közölve 14 flr.
 többször közölve 10 flr.
 Bélyegdíj: külön 60 flr.

Tartalom: Tisztelt Olvasóinkhoz! — Protestantizmus és a millenium. (Sass János). — Őszinte szavak dunántúli evang. testvéreimhez. (Andorka Gyula). — Lelkésztáborozási szabályok tervezete. (Folyt.) — Belföld. — Vegyesek. — Pályázatok.

Tisztelt Olvasóinkhoz!

Tiszteletteljesen tudatom lapunk Olvasóival, hogy ez év végével e lap szerkesztésével és kiadásával felhagyok.

Indító okaim tisztán magán természetűek s ezek közt legfőbb szemeimnek gyöngesége és nagymérvű elfoglaltságom.

Együttal van szerencsém köztudomásra hozni, hogy e lap szerkesztését és kiadását ntü. **Veres József** orosházi lelkész úr veszi át, ki azt Budapesten, a központban fogja szerkeszteni.

Mint hogy e lap szerkesztőjének s kiadójának lenni megszűnök, tisztelettel kérem úgy a f. évi hátrálékokat, mint még a múlt évekről elmaradt tartozásokat a végső elszámolás érdekében mielőbb beküldeni, mert különben kényszerítve leszek póstai megbízás útján gondoskodni a tartozások behajtásáról.

Pozsony, 1895. október 19-én.

Trshtyénszky Ferencz,

az „Evangélikus Egyház és Iskola“
 kiadója és szerkesztője.

Protestantizmus és a millennium.

Állami létünk ezredéves évfordulóját készülünk megünnepelni. Részt vesz az ünnepélyben mindenkélt az állam, azután társadalmi életünk minden nyilvánulása s foglalkozásnak minden ága. Művészet, ipar, földmívelés, kereskedelem, egyetek és intézetek igyekeznek bemutatni önmagunknak és a mivelt világnak ezeréves miveltésünk fokát és arányait s a rendezőség buzgó törekvéssel igyekezik oly diszessé tenni azt a jövő esztendő, hogy annak eseményei ezredéves multunkhoz és nemzetiünkhez méltó ünnepélyre csoportosuljanak.

Csak egy gondolat hiányzik az ünnepélyből. Legalább nem emlékszem, hogy az a gondolat felvillant volna valahol az ünnepély-előkészületei közt, miszerint első kötelességünk leborulni a kegyelem örök kútforrásának oltára előtt, hogy hálazsolozsmák zendüljenek meg ajkainkon a Mindenhatóhoz, ki nemzetünket eddig vezérelte és megengedé hogy „megfogyva bár, de törve nem, él nemzet e hazán!“

Pedig nincs az emberi kebelben kegyelet oly

nemes, a hazaszeretetet s polgárerényt sem véve ki, mely vallásosság nélkül el nem vesztene magasztosságának zománczát. Minden érzésünk csak úgy lesz igazán emberi, ha vallásosságban gyökerez és ez kölcsönöz neki színt és illatot. „Imádd az Istent! ez legelső rendszabás Pythagoras aranyverseiben.“

Mind az a fény és ragyogás, a szemképráztató látványosságok, melyek az ünnepély nagyszerűségét lesznek hivatva emelni, el fognak tűnni hatástalanul, és az az öröm, vigság és lelkesedés, mely bennünk majdnem fellobog és hatalmas szózatokban kitör, lelohad és elsimul a nélkül, hogy ezredéves létünkhez méltó emléket hagyna lelkünkben, ha vallásos hálaérzet nem buzdul fel bennünk, megnemesítve hazaszeretetünket s hatványozva ragaszkodásunkat e fenséges épülethez, melyet tíz évszázad zivatarai közt saját erőnkéből alkottunk építettünk.

A vallás hivatott és felkent szolgálai részéről várni méltán, hogy az ügyet fontolóra vegyék, gondolkodjanak felette s a mit leghelyesebbnek találják, aszerint cselekedjenek.

És mint hogy a protestáns egyházak legszoro-

sabban vannak összeforva a hazával, nem lévén nekik a haza határain túl semmi vonatkozásuk. az egyes államok egyházait semmi külső kötelék, egyedül a szeretet láncza s a protestáns eszme kapcsolja egybe, annál fogva a protestáns egyházakhoz áll legközelebb az a gondolat, miszerint nemzetünk a haza életének nevezetes eseményeit vallásos áhitattal ünnepelje meg.

Azon indítványt volnék bátor tehát az intéző körök s vallásos hazafiak figyelmébe ajánlani, miszerint intézkedjenek a protestáns egyházak az iránt, hogy a millenniumot egyházközsegeink is megünnepeljék az esemény fenséges vóltához méltó isteni tisztelettel. Talán legezelszerűbb volna felhívni összes papjainkat, hogy a jövő év május 1-én — vagy ha elveinkkel jobban megegyez, az utána következő első ünnepén hálaadó istentiszteletet tartsanak s ezt előzetesen a szószékről kihirdessék. Még szebbnek tartanám, ha ezt a hálaadó ünnepet az első királynak s a kereszténység apostolának nevenapján István királykor tartaná meg minden protestáns egyházközség.

Ez is egy oly mozzanata életünknek, a midőn önkénytelenül ébrednek fel a kebel áhitatos érzelmei, mert a mit ez ünnepélyen átéreznünk kellene, oly óriási, a végetlenséggel annyira határos, hogy azt csak a végetlenhez felemelkedő kebelrel vagyunk képesek összhangzatos nyugalomban, mennyei gyönyörben élvezni. Egy oly pillantra ez is az emberi életnek, hol az ember vallás nélkül úgy szólván nem élhet.

A vallás szolgálóinak sietniök kell tehát az isteni italt szomjazó lelkeket kielégíteni. Ez kötelességük a pásztori gondjaira bizott nyáj iránt. De egyszers mind saját maguk s az egyház iránti kötelességük is erre hívja fel őket. Itt van ismét egy alkalom, a midőn kézzel foghatólag, testi érzékekkel látható, hallható módon bebizonyíthatják, hogy van oly ital melyből ha valaki iandik, meg nem szomjuzik örökké. És itt az alkalom bebizonyítani, hogy ezen ital az egyház szolgálóinak birtokában van s az a víz, melyet ők adnak nékünk, léssen bennünk örök életre buzgó viznek forrása. Itt van egy világtörténeti alkalom a papi intézmény fontosságának bebizonyítására és az egyháznak mint az üdv és mennyei malaszt tárházának az egész világ előtt való bemutatására. Ez alkalom elmulasztásával vétkeznének az egyház érdekei, a papi méltóság és az egyháznak a hívők iránti kötelessége ellen.

Sass János.

Őszinte szavak dunántúli evang. testvéreimhez.

A püspök választás kérdése nekány nap alatt eldőlt. Bárminő legyen az újabb szavazás eredménye fogadjuk azt megnyugvással.

Mindkét jelölt: Poszvek Sándor és Gyurátz Ferencz, érdemteljes férfiai evang. egyházunknak; bármelyik nyeri meg a többséget, az ellene szava-

zottaknak is megnyugvással kell foyadniok az eredményt, mert hitbuzgó, nagy tehetségű és becsületes férfiú mindegyik. Itt egyik se érezheti magát legyőzöttnek, mert az ev. egyház mindegyik férfiban erős oszlopot nyer.

Siessenek azért a gyülekezetek, hogy mielőbb véget érjen az ily választással járó izgalom.

És most bizonyos benső szózatnak engedve, néhány őszinte szóval fordulok dunántúli evang. testvéreimhez.

Soha sem éreztem inkább azt, hogy mielőbb püspökre van szükségünk, mint a mostani egyetemes gyűlésen.

Elkedvetlenedve jöttem el az egyetemes gyűlésről.

Mi dunántúliak, — a legmagyarabb és legrégebben szervezett kerület tagjai, ez ideig mindig döntő szerepet vittünk az egyetemes gyűlésen, — mig a mostanin teljesen tájékozatlanok voltunk. Nem volt senki, a ki körül csoportosultunk volna, — egyházmegyei felügyelőink egy része vagy távol, vagy elkedvetlenedve volt, mert egyesek ellen a közel multban a magasabb egyházi érdekek iránt érzékkel nem bírók tapintatlanságot követtek el. Egyházi képviselőinkön is nyomott hangulat vett erőt, mert érezték, hogy az életbe lépett egyházipolitikai reformok után a lelkészek helyzete egyes befolyásos egyének részéről kellő méltánylásban nem részesült. Azért itt az ideje, hogy kerületünk mindazon világi és egyházi vezérférfiai, a kik az evang. egyház és annak lelkész kara jogos érdekeit szívükön hordják, egyesüljenek.

Nem nemzetiségi dictiókra, nem liberális frázisokra van szükségünk, hanem evangyéliomi hitéletre, életerős és öntudatos közszellemre!

Tisztán kell látnunk, férfiasan cselekednünk! Legyen valahára vége a frázisoknak, kezdődjék a komoly munka!

Am haladjon az állami élet a szabadelvűség útján, nekünk mint egyházunk hiveinek a változó politikai divatokon felül kell emelkednünk, mert nekünk feladatunk az örök igazság kútforrásából meritve, hitsorsosaink lelki nyugalmit biztosítani, a szeretet munkáit cselekednünk.

Komoly időket élünk, ne kicsinyeljük a veszélyeket; de ne is féljünk a reánk váró feladat megoldásának nehézségeitől.

Nem veszhetünk el, ha a krisztusi demokraczia hivei vagyunk. Nekünk egyenként mindnyájáért és mindnyájának egyért kell küzdenünk. Azé legyen közölünk a dicsőség, a ki legtöbb szolgálatot tesz a közügynek.

Tennünk kell; határozott irányt kell követnünk. Tisztában kell lenni céljainkkal és ezeknek elérésére szükséges eszközökkel.

Mint hogy engem mindinkább fokozódó teendőim rövid idő mulva az egyházi ügyek terén való munkálkodástól elvonnak, azért engedjék meg hitroko-

naim, hogy — meglehet hattyú-dalként — egymást elmondhassak.

Szükségünk van arra, hogy ezután a kerületi gyűléseinken megállapodásra jussunk mindazon kérdésekre nézve, melyeknek sikeres megoldását az egyetemes gyűlésen akarjuk elérni. Azért elkerülhetlen, hogy a kerületi gyűléseken egyes fontosabb kérdéseket alaposan megvitassunk s a kerület által választott képviselők akár már a kerületi gyűlésen, akár az egyetemes gyűlés előtt értekezletre összejöjjenek és pedig lehetőleg a kerületi elnökség elnöklése mellett.

Hogy úgy a kerületi, mint az egyetemes gyűlésen felmerülő kérdések alaposan megvitassanak s a gyűlésekre küldöttek az idővesztesség és költségek miatt ne sietessék a gyűlés lefolyását az alaposág rovására, elkerülhetetlen jövőben az, hogy a küldöttek mérsékelt napi és utazási költségekkel láttassanak el. — Ekkor meg lehet követelni, hogy a küldöttek az egész gyűlés folyama alatt a gyűlés tanácskozásain jelen legyenek. Csak így lesz elkerülhető az, hogy a gyűlés végére maradt legfontosabb közigazgatási ügyek felületesen bíraltassanak el.

Szükséges, hogy az egyetemes gyűlés tárgyszorozata már a gyűlés előtt legalább 15 nappal a képviselőknek megküldessék.

A gyűlésekre küldött képviselőknek egyenlő jogaik vannak, azért módot kell nyujtanunk arra, hogy mindenki jogait gyakorolhassa s kötelességének megfelelően.

Mi magunk felett egy urat, egyházunkat ismerjük el, ennek javát közös erővel kell előmozdítanunk. Komolyan kell gondolkodnunk lelkészeink helyzetének javításáról; de azután várjuk is meg tőlük kötelességeik hű teljesítését. Mi papjainkból nem akarunk hierarchikus testületet formálni, de viszont megkivánjuk, hogy állásuknak megfelelő helyzetben legyenek s kellő tekintéllyel birjanak.

A szabadság csak törvény tisztelet és az egyéni jogok és a jogos tekintély elismerése mellett állhat fenn, azért teljes gonddal kell őrködnünk a szabadság és a rend megóvása felett.

Én jól tudom, hogy a mostani kor legtöbbször hálátlan a becsületes egyének iránt s az elterjedett semita világnézet mellett egyének és tömegek az anyagságnak és sikernek hódolnak s az erkölcsi érték, az erkölcsi motívumok ritkán jönnek számításba. A stréberség, a vakmerő szerencse-fiak gyakran háttérbe szorítják a becsületes munka férfait.

Mindez ne csüggeszzen el bennünket. — „A virtus utját szörnyetegek szegzik“ mondja a költő; de azt is mondja egy másik: „És tudod az erő micsoda? — Akarat! mely előbb vagy utóbb, de borostyánt arat.“

Akarjuk azért állhatatosan egyházunk javát, tömörüljünk e cél elérésére és akkor győzni fogunk.

Andorka Gyula.

Lelkészwálasztási szabályok tervezete.

II. Fejezet. A egyházak lelkészwálasztási joga.

(Folytatás.)

10. §. Minden ág. h. ev. egyházgyülekezet őscitől örökölt s törvény által biztosított önkormányzati jogánál fogva, Magyarország és társországainak összes evang. lelkészei, segédlelkészei és hitjelöltjei közül (zs. t. 65. §.) szabadon, de ezen lelkészwálasztási szabályrendelet 6, 7, 8 és 9 §§. és a 15. §. f) megtartása mellett választhatja meg lelkészét vagy lelkészeit.

11. §. Az egyház oly jelöltjeiről, kik még rendes lelkészekül nem voltak alkalmazva, hiteles erkölcsi és működési bizonyítványokat az esperes követel be; az egyházmegye körén kívül lakó rendes lelkészekről minőségi bizonyítványt azok illetékes püspökétől kérjen s ahhoz képest engedje vagy ne engedje meg a jelölést. Eljárásáról s annak indító okairól, a jelölés megtagadása esetén, csupán a püspöknek azonnal, s a legközelebbi esperességi közgyűlésnek tartozik beszámolni.

12. §. Az egyházgyülekezetnek lelkészwálasztási joga előáll:

A) Midőn akár új telepítés, akár szórványhelyeknek csoportosítása, akár pedig leányközségeknek az anyaegyházból való kiválása által a zs. t. 30. §. első és 3-ik kikézdésének, nem különben a zs. t. 237. §. megtartása mellett új anyaegyházgyülekezet alakult.

a) Ha a zsinati tör. 237. §-ában meghatározott 800 frtnyi papi fizetés nem készpénzből, hanem földből, rétből és terményekből áll, azoknak mérsékelt árát és jövedelmezőségét az esperes által kiküldött bizottság véleménye folytán az esp. közgyűlés határozza meg.

b) Ezen jövedelemben nem számítható a lelkészeknek a tagosítások alkalmával kihaló rendelt egy urbéri telek után járó erdő és legelő illetmény, melyet ő volt urbéres híveivel aránylagos joggal élvez.

B) Lelkészeinek állásáról történt lemondásával.

a) A lelkész lemondását élő szóval vagy írásban saját egyházgyülekezetének e végre szabályszerűen összehívott közgyűlésében terjeszti elő, miről a gyűlésjegyzőkönyvet vesz fel.

b) Elküldi írásbeli lemondását egyidejűleg a főesperesnek is, ki azt tudomásul véve, intézkedik a lelkészi hivatal leltár mellett való átvételéről s az átvett tárgyaknak az egyházi felügyelő vagy gondnok, illetve egyháztanács által leendő megőrzetéséről, valamint a lelkészi teendőknél ideiglenes el látásáról.

c) A lelkész lemondásától számított 6 hét előtt állását el nem hagyhatja, azt rendes pontossággal és felelősséggel tölti be s ott maradása napjáig fizetését húzza.

d) Ha a lelkész lemondása nyugdíj igénynyel jár, annak szabályszerű megszavaztatását már a lemondás előtt kell kieszközölnie, mely azonban csak a hivatal tényleges átadásától folyósítható. Feltétlen lemondás esetében s hivatalának végleges elhagyása után nyugdíjra igényt senki sem tarthat.

C) Lelkésznének az egyházi törvény-székek jogerőre emelkedett ítélete által történt elmozdítása alkalmával, mit az esperes vagy maga, vagy meghatalmazottja által hirdeti ki az egyh. közgyűlésén.

D) Ha a lelkész meghal.

a) A lelkész halálesetét vagy a felügyelő vagy a gondnok, vagy a tanító s mindezek hátráltatása esetén az egyházi vagy valamelyik presbyter tartozik az esperesnek sürgősen bejelenteni.

b) Bejelentetvén a haláleset, a főesperes vagy maga vagy megbízottja által a helyszínen megjelen; általveszi s leltározza a lelkészi hivatal iratait, a kezelése alatt álló értéktárgyakat s egyéb ingóságokat, melyek neki beigtatása alkalmával úgy a lelkészi, mint a főesperesi hivatalnál elhelyezett leltár szerint átadattak. Az elhunyt lelkészkezdése alatt történt ingóságok szaporodását vagy megfogyását az egybehívott gondnok, egyháziak s presbyterek felvilágosító jelentései alapján jegyzékbe veszi s a felvett két példány-leltár egyikét magához veszi, másikat az egyház ideiglenes kormányzásával megbízott lelkésznek adja által.

c) Ha az egyháznak több lelkésze van, a helybeli, hivatalban legidősebbre bizza az egyház kormányzatát s a leltározott tárgyakat; különben pedig a szomszéd lelkészek egyikére ruhazza azt. Ez utóbbi esetben az anya- és jegyzőkönyveket, pénzszekrényt s mind azon tárgyakat, melyek az Istentiszteletnél s úrvacsoránál nem szükségesegek, zárt és bepecsételt szekrényben helyezi el s a többiekkel együtt tűztől lehetőleg biztos helyre zárhatja, annak kulcsát, megőrzés végett, felelősség terhe alatt az egyház gondnokának adja át, ki az Istentisztelethez szükségelt s be nem zárt öltönyöket s tárgyakat a fungens lelkésznek kiszolgáltatja is ismét visszateszi.

d) Ha az esperes közel lakik, az elhalt lelkész illendő eltemetését ő rendezi, a temetési összes költségek az egyházat terhelvén. A fungens lelkészeknek tiszteletdíj nem jár, előfogataikat pedig saját egyházaik adják. Ha azonban az esperes távol lakik és az egyháznak sem másik lelkésze nincs, sem felügyelője helyben nem lakik, a halálozás színhelyére legkorábban érkező lelkész összehívja a presbyteriumot s annak nevében temetést végző lelkészül vagy lelkészekül kéri fel az óhajtottakat. Ugy az esperes kiküldését, mint az egyház ily czélu felkérését csak elháríthatlan fontos okokból lehet visszautasítani.

e) Nőtelen vagy özvegy, kiskoru gyermekeket és munkaképtelen szülőket hátra nem hagyó lelkész halála után az egyháznak lelkészválasztási joga azonnal előáll, mely is a választást 3 hónapon belül meg-ejteni tartozik. A lelkészi állomás betöltéseig a főesperes lehetőleg a szomszéd- vagy az egyházzal meg-

ismertetni óhajtott lelkészek által láttatja el a lelkészi teendőket, különösen pedig a vásár- és ünnep-napi Istentiszteleteket. A kiküldetésnek fontos okok nélkül minden lelkész engedni tartozik. A kiküldött lelkésznek valamint fogatának is ellátása a meghívó, az előfogat megadása pedig a kiküldő egyház kötelessége.

f) Ha az elhunyt lelkész özvegyet s kiskoru árvákat, vagy munkára képtelen szülőket hagyott maga után, félévi lelkészi jövedelem a lakással együtt egészen őket illeti (zs. t. 74. §.). Ezen fél év alatt az egyházat az esperes rendelkezései szerint az egyházmegye lelkészei látják el, kik is kiküldetésüket fontos ok nélkül vissza nem utasíthatják. A kiküldött lelkésznek valamint fogatának ellátása az özvegy, illetve örökösök, — az előfogat megadása pedig a kiküldött egyháznak kötelessége.

g) Az egyháznak jogában van az elhunyt lelkész örököseit a nekik járó félévre egyességileg meghatározott összegben kielégíteni s a választást ennek alapján korábban is megejteni.

13. §. Az üresedésben levő egyháznak szoros kötelessége a l. v. sz. 12. §. B), C) és D) pontjai szerint kebeléből távozó lelkésznek s illetve örököseinek összes hátrálékos követelését s folyó illetményét még az új választás előtt kifizetni, vagy velők másként egyességre lépni s annak megtörténtéről a főesperest a választás kitűzése előtt legalább 2 héttel az illetők nyugtájának vagy más elismerő nyilatkozatának bemutatásával értesíteni. Ennek hiányában az új választás ki nem tűzhető.

14. §. A lelkészválasztási szabályok 12. §. B), C) és D)—e értelmében történt hivatali megüresedés alatt, s egészen az új lelkésznek új egyházába való beköltözködéseig járó időközi jövedelem a lakáson kívül a lelkészi nyugdíjintézetet illeti.

Ennek híu felszámolása a beigtató lelkészek s az egyháztanács becslése szerint történik s lehetőleg pénzre átszámítva, beszedés (zs. t. 235. §.) és a nyugdíjintézeti pénztárba való átszolgáltatás végett az egyház presbyteriumára bízatik.

III. Fejezet. Lelkész jelölés és választás.

15. §. A lelkészi hivatal megürülte után két héten belül az esperes az illető egyházban szabályszerűen kihirdetett közgyűlést tart vagy tartat s ezen gyűlésen kijelenti:

a) Hogy az egyház a zsinati törvények s ezen l. v. szabályok korlátain belül lelkészt szabadon választhatja.

b) Különös figyelmébe ajánlja az egyháznak ezen l. v. sz. 6, 7, 8, 9, 12 D. f. g., 13, 14 és 15, f. §§-ait, melyeknek megtartását szoros kötelességévé teszi.

c) Utasítja az egyházat, hogy a beszüntetett próbaszónoklatok tartása helyett saját hivei közül értelmes és közbizalommal bíró presbytereket vagy más egyháztagokat küldjön azon lelkész, vagy lelkészek véletlen meghallgatására, kiket esetleg jelölni kíván, s ennek eszközzésére 1 hónapi időt engedélyez.

d) Ezen gyűlésből az egyházfelügyelő és a kormányzó lelkész elnöke alatt szavazat-összeíró-bizotttágot választat, mely is következő elvek megtartása mellett végzi működését:

a) Szavazati joggal bír az egyházgyülelezetnek minden oly önálló s élete 24. évét betöltött egyháztag, ki az egyház fentartásához a zs. t. 252. §. értelmében személyes járandósággal, a 256. §. szerint állami adójának százalékával, vagy a 261. §. értelmében termény illetményével járul s illetményével a folyó éven kívül egy évnél több hátralékban nincsen. A nagyobb hátralékosok csak utólag vehetők be a szavazók jegyzékébe, ha a választás napját megelőző nap déli 12 órájáig hátralékukat kifizették.

β) Kiskorú árvák, s önálló vagy vegyes házaságban élő, — valamint özvegy nők, kik az egyházközség fentartásához saját nevük alatt járulnak hozzá, az előző a) kikötése mellett szavazattal bírnak ugyan, de szavazatukat csupán egy jogosult férfi szavazó, az árvák pedig magán evangélikus gyámjuk által gyakorolhatják. Ily meghatalmazott csak egy meghatalmazót képviselhet. (Zs. t. 42. §.)

γ) Szavazattal bírnak az egyház körén kívül lakó oly egyháztagok, kik az egyházgyülelezet terheinek viselői közé önként beiratkoztak s hátralékban nincsenek, ha ezen beiratkozást a választás előtt már legalább egy évvel s hat egymásután következő évre tették.

δ) Végre szavazattal bírnak az egyház összes tisztviselői, gymn. vagy más tanintézet tanárai, tanítói, gondnokai, egyházfiai és presbyterei, ha más-ként választói minőséggel nem is bírnának.

e) Letelvén a 4 heti idő, a főesperes lelkész-jelölő közgyűlést vagy a zs. t. 48. szerint szervezett presbyterialis gyűlést hirdettet ki s azon vagy ő maga vagy meghatalmazottja elnököl.

f) A főesperes vagy megbízottja maga, illetve az egyházmegye részéről két, lehetőleg esperesség-beli lelkészt vagy s. lelkészt jelöl s ugyan annyit, sőt 20 jogosult szavazó kívánatára hármat is jelölhet az egyház. Mind az esperes, mind pedig az egyház ily jelölési jogától el is állhat, mit jegyzőkönyvbe vétet fel, s a másik fél jelöltjeibe belenyugodhatik.

(Folytatás következik)

BELFÖLD.

Egyetemes Egyházgyűlésünk. A mult számban megjelent igen rövid tudósításhoz pótolnunk kell a tiszakerületi püspöki hivatal és a szász „országos egyház“ között felmerült összeütközést.

Tudvalévő dolog, hogy zsinati alkotmányunk az egész Magyarország községet, tekintet nélkül arra, hogy van-e benne hívők, vagy nincs, anyaszentegyházhoz csatolni, esetleg missziói körökbe osztani rendeli. A tiszai kerület ez alapon körébe vonta Erdélyt is, felosztva a Királyhágontúli részt missziói körökre. Természetesen eszébe sem jutott a szász-nyelvű ev. egyházat érinteni s csak az oly ág. h.

ev. vallású hivekre gondolt, a kik a szászok ev. egyházához nem kívánának tartozni. Ebből egyrészt a szász konsistorium és a tiszakerületi püspök úr, másrészt a miniszterium és az egyetemes felügyelő úr között levélváltás keletkezett, s kivált az egyetemes felügyelő úr határozottan védelmezte a tiszai kerület jogosult eljárását, mint azt a felolvasott levelek megmutatták. — A vallás és közokt. ministerium egyetemes felügyelő úr feliratára adott válaszában alkalmazkodásul, mint azt előbb a szász konsistoriummal is tette, arra figyelmezteti az egyetemes gyűlést, illetve a tiszai kerületet, hogy ezentúl illetékességi körét át ne lépje és az erdélyrészi ev. egyháznak jogait tiszteljen tartsa.

Az első nap befejező ténye volt az országos segély kiosztására kiküldött bizottság jelentése, mely elfogadtatván: a 24 ezer frt segélyre vonatkozó, Gyurácz Ferencz esperes úr által benyújtott, azon indítvány, hogy a 24 ezer frt. mint eddig szokásban volt, ezután is 6—6 ezer frt. részletekben a kerületek között osztassék föl, az ez ügyben eljáró bizottsághoz lett utasítva,

Második nap, 10-én d. e. fél tízkor kezdődött gyűlésnek első tárgya volt a bányai kerületnek azon indítványa, hogy az egyház politikai törvények következtében beállható stóla-vesztesség kárpótlása érdekében az egyetem a kormánytól kellő lépéseket tegyen. A második, mely amazzal együttesen tárgyalás alá vétetik, a tiszai kerületnek az országos segély állandosítására vonatkozó következő indítványa:

Wekerle volt miniszterelnök 1893-ban a képviselőház pénzügyi bizottságában, úgyszintén a költségvetés beterveztésekor mondott beszédében, Szilágyi volt igazságügyi miniszter pedig az egyházpolitikai törvényjavaslatok tárgyalása alkalmával úgy a képviselő, mint a főrendiházban több ízben oda nyilatkoztak, hogy a kormány kész az 1848-iki 20 ik törvényezikk szellemében törvényjavaslatot előterjeszteni a prot. egyházak állami nagyobb dotációjára nézve, mihelyt szükségelt adatok birtokába jő. Politikai magasb körökből pedig egyenes felhívást kapott a két egyház, méltányos igényeinek részletes kimutatására.

Ily alaplunkának elvégzésére hivta fel Fabiny bányaker. felügyelő úr ő excellentiája f. évi február havi ülésében az egyetemet bizottságot. Ezen igényeknek összeállítására hivatott fel az egyházkerületi tényezők ugyanezen bizottságból, — annak az őszi ülésben történő beadása szorgalmaztatván.

Egyházkerületünk a közegyház igényeit tartván szem előtt, azokat az alábbiakban mutatja be.

1. A vallás- és közoktatásügyi Minister úr által m. é. 36532. sz. a. leiratában elrendelt s mind a 4 egyházkerületből felterjesztett összeírás szerint 253 lelkész és missionárius évi fizetésének a zsinati törvény értelmében 800 frtig pótlására szükségeltetik évente . . . 63126 frt.

2. U. a. leirat folytán kimutatott 66 segédlelkész évi fizetésének 500 frtig kiegészítésére kell évente 18181 frt.

3. U. a. leirat folytán kimutatott a 641 lelkésznek anyakönyvek után jött évi jövedelmüül összesen 38482 frt. stólárék fejében pedig . . . , 89011 frt. mely összegnek kárpótlása azért szükséges, mert az anyakönyveknek a lelkészek kezéből való kivétele, a keresztelelés, esketés és temetés eddigi kényszerét megszüntette, az

egyházpolitikai törvények életbeléptetése pedig sürgősen megköveteli, hogy stólárék többé kötelezőleg ne követeljenek, vagyis ezek az egyház által, de a törvényeket hozott állam terhére, sürgősen váltassanak meg.

4. 695 lelkész, theologiai és vallástanár, úgyszintén kántor teljes fizetésének nyug- és ellátási intézetnél biztosításához évente kellett 152564 frtból az állam, a tanárok és tanítók irányában már törvényben elvállalt átlagosan 40 %-li arányában ehhez járulna évente 61025 frttal. ezzel alapját vetné a zsinati törvényben 1897. jan. 1-re rendelt egyetemes nyugdíjintézetnek, melyhez aztán az egyetemes egyház évente 20 %-lival (30513 frttal) a fentebbi testületek szintén 20 %-lival (30513 frttal) és a részvényes tagok szintén 20 %-lival (30513 frttal) járulnának.

5. Az egyetemes alap céljaira az állam törvényhozása által a sorjegykölcson-törvény intézkedéseinek nem sikerülte miatt 1893-ban kárpótlásul adott összeg jövőre is az egyetemes alap javára megmaradna . 50000 frt.

6. Az egyházkerületek s bennük az egyházmegyéek szükségleteire eddig adott 24000 frthoz még 56000 frt pótszással adatnék 80000 frt.

Három okból: hogy ez által igazság szolgáltatassék hazai egyetemes egyházunknak, az erdélyrészi szász egyházzal szemben, mely 1862-től kezdve átlagosan 8 krt kap a magyar állam költségvetésében egyházi céljaira lelkenként, — hogy a közigazgatási főbb tisztviselők, egyesek egyházak és egyházmegyéek pénztáráiból függetlenül végezhesék a kormányzás és ellenőrzésnek, mai napság már személyes utánjárással járó összes teendőit, — hogy végül az egyházmegyéek és egyházkerületek háztartásának minden szerény, de jogos igényt felölölő rendezése, az egyes, saját berendezésüknél különben is igénybe vett egyházak hozzájárulása nélkül végeztethessék összesen: 399825 frt, vagyis kerek 400000 frtot évenként.

Hogyha pedig az állam most és egyidejűleg a kath. egyházak állami datációja arányában kívánná egyházunkat külön törvényben biztosított évi segélyben részesíteni s ezzel a nagy kérdést most egyszerre kívánná megoldani ez esetben és még azért is mert közegyházunk kerek 3 millió évi jövedelméből, a melyhez csatolt kimutatás szerinti az egyház hívei évente 1058000 frttal járulnak s a mely összjövedelemből felénél több, vagyis 1567000 frt. fordítatik az állam kulturális céljait munkáló fő-, közép- és elemi iskolákra, adna a 235 millió állami katolikus vagyon arányában egyházunknak tőkében 33 milliót, vagy évi járadékkan 1320000 frtot évente s még ez esetben is 247065 frttal adna kevesebbet, mint a menyit ad az egyház az iskoláztatás állami céljaira évenként.

Ez indítványnak előterjesztésénél a gyűlés minden egyes tagja, de kivált a lelkészek érezték, hogy itt életkérdésről van szó, melynek sikeres megoldásától függ nagyrészt lelkészeinknek s velők egyházunknak jövője is. E szempontból indulva szólaltak fel Kubinyi Géza, ki különösen arra fekteti a súlyt, hogy nemcsak a volt miniszterek: Wekerle és Szilágyi ígérték meg a segély állandósítását, hanem ez irányban lekötöztetnek tartja azon pártot, melynek keheléből a kormány alakult, megléven győződve, hogy a kormányon lévő ugyanazon párt nem fogja magát megtagadni. Veres József arra

figyelmezteti a gyűlést, hogy midőn ő a házban felszólalt, a jelenlegi vallás és közokt. miniszter is elődjének ígérését magára nézve is kötelezőnek mondotta. — Szentiványi Árpád elérkezetnek látja az időt, mert ütött már a 12-ik óra, ha el nem mult, hogy figyelmeztessük a kormányt tartozó köteleességére; épen azért kívánja, hogy a kormányhoz intézendő kérelem legyen nyugodt, határozott hangon tartva és korántsem kunyoráló, mert itt törvényszerű jogról van szó s nem kegyelemről, melyet esetleg megadhat, vagy megtagadhat a kormány. Törköly János gömőri alesperes élénken eseteli a jövedelem folytonos hanyatlása következtében előállott szomorú helyzetét az ev. papságnak, a mely igazán a megélhetés szükségével küzdeni kénytelen; a minek következtében egy csepet sem csodálkozik, hogy a papi pályára mind kevesebben és kevesebben szánják el magokat s hogy a már működő lelkészek is többje más hivatal után néz, hogy műveltségének, képzettségének megfelelőbb állást szerezzen, saját magának és családjának jövőjét biztosítsa. Zelenka Pál püspök úr nagy hatással rajzolja az államnak eddigi eljárását a segélynek kiszolgáltatásában, midőn nemcsak arra utal, hogy koldus, garasos a segély, hanem hogy az állam, bizalmatlanságában egyházunk iránt, egészen részletes számadást követel az adott segélyről; bizalmat követel egyházunk számára és követeli azt, ami az egyházat jogosan megilleti és ne adogasson alamizsnát. Kívánja, hogy a kormány az állami dotációznak állandósítása iránt nyujtson be törvényjavaslatot. E tényt ő nemcsak az egyház, hanem az állam szempontjából is nagyfontosságúnak tartja. Reá mutat a szász egyházra, a mely e tekintetben óriási előnyben van; pedig méltán felvethető az a kérdés, hogy mit tettek eddig a szászok a magyar állam érdekében, s vajjon kevésbé érdemli-e meg magyarhoni ev. egyházunk a jogos figyelembe vételt, mint az erdélyi szászok? megkívánja, hogy egyházunk óriási kultur áldozatainak megfelelő, törvényesen biztosított, állandó segélyben részesít tessenék. Ebben az irányban szólaltak fel: Perlaky Elek, Bodiczky Kálmán, Gyurátz Ferencz és Haviár Dániel is; ez utóbbi az 1848-iki 20-ki törvény cikknek nem betűjét hanem szellemét kívánja alapul vétetni, nem tartja az autonómiába való illetéktelen beavatkozásnak, ha a kormány tudni kívánja, mire fordítottatik a segély, mert ez — úgy mond — nemcsak joga, de kötelessége is. Végül ajánlja, hogy a segély állandósítása iránt még ez év folyamán tétessenek meg a kellő lépések. Fabiny Theophil azt hiszi, hogy nincsen senki a gyülekezetben, a ki az 1848. 20. t. cikknek szószerinti teljesítését kívánná; s midőn helyesli a kormánynak felkérését, hogy indítsa meg a segély állandósítása és felemelése iránt a tárgyalásokat, kijelenti, hogy azt azonban nem tartja oly sürgősnek, mint az anyakönyvek államosítása miatt elesett jövedelmek kárpótlását. Kubinyi Géza névszerinti szavazást kér. Az egyetemes felügyelő úr elnökileg kijelenti, hogy eddig mindenki helyeselte az indítványt, a folyamodvány szerkesztésével s felszerelésével mindenki a segélyosztó bizottságot akarja megbizni, csak abban van eltérés, hogy küldöttségileg, vagy küldöttség nélkül terjesztessék-e be a folyamodvány a kormányhoz. Mire a névszerinti szavazásra tett indítványnak visszavonásával, Szentiványi Árpád következő indítványa lett elfogadva: „Az egyete-

mes gyűlés elhatározza, hogy felterjesztést intéz a kormányhoz az államsegély ügyében. A felterjesztés szövegezésével és felszerelésével a tiszai kerület indítványa értelmében az államsegély ügyében eljáró ötös bizottságot bízzák meg, s annak benyújtását az egyetemes gyűlésen választandó bizottság teljesíti.

Miután sem br. Prónay Dezső egyetemes felügyelő, sem Zelenka Pál püspök a bizottságban részt venni nem akartak, a bizottság vezetőivé Radó Kálmán egyházkerületi felügyelő és Baltik Frigyes püspök, tagjaivá Gyarátz Ferencz, Horváth Sándor, Szentiványi Arpád, gr. Zay Miklós és Dr. Láng Lajos választották meg.

A délutáni ülésen sok lelkésznek segélytkérő folyamodványa úgy intéztetett el, hogy felkéretnek a püspökök a kerületeikben segélyre szoruló lelkészek névsorának elkészítésére és kimondatott, hogy a segély még ez évben lesz kiosztandó.

A tanügyi bizottság megújítása ez idén elmaradt.

Az egyetemes gyűlés ügyrendjének tudomásvétel végett való leszállítása az egyházkerületekhez hosszas vita után el lett fogadva.

A gyámintézet jelentése, hivataláról lemondott egyházi elnökének, főt. Zelenka Pál püspök úrnak, jegyzőkönyvileg kifejezett köszönet mellett, tudomásul vétetett, úgyszintén a Luther-társaság jelentése is.

A gyűlés harmadik napját, kiköltötték az egyházpolitikai törvények következtében a lelkészeknek adandó utasítások, melyek Stehlo Kornél előadásának nyomán állapították meg.

Igy folyton gyérülő közönség részvéte mellett vége lett a 4 napig tartó egyetemes gyűlésnek. Szántsándékkal tartózkodunk úgy a közönség részéről, szokás szerint, szívesen fogadott részletek rajzától, valamint reflexióink előadásától is s csak arra kérjük a kegyelemnek Istenét, hogy egyházunk fejlődésének békés folyamatát óvja meg akár személyi összeütközésekből, akár elvi küzdelmekből származó megrázkodtatásoktól; mert ha valaha, úgy ez ma napság lehet veszélyessé egyházunkra s az fogja legjobban szeretni és szolgálni egyházát, aki önmagát leküzdve, viszály helyett békességet vet.

Válasz a „Megjegyzések“-re. E lapok 40-ik számában megjelent „Nyilatkozat“-hoz fűzött megjegyzésekre válaszom ez: Mi éppen, mert vitatkozni nem akartunk ott, a hol vitatkozni absurdum, nyilatkoztunk benső szükségyszerűségből, röviden, világosan, senkit nem sértve, meggyőződésből, s kifejeztük, hogy Solcz Ödön lelkész úr az Almamater-rel — nem a tanárokkal! — szemben tanúsított hálátlanság terén, köztünk egyedül áll. Tettük ezt abban a hitben, hogy egy szorgalmas, tanulni vágyó fiatal lelkésztársunk, ebből az egyszerű nyilatkozatból is tanulhat valamit. — Tettük ezt nem azért: hogy az alaptalan támadást „elűssük“, erre szükség nincs, hanem tettük ezt azért, hogy a hibát, lehetőség szerint jóvá tegyük. — Az ilyen eljárás éppen egyházi téren — a mi izlésünk szerint — helyes és ildomos. Ennyit a „Nyilatkozat“ kibocsátására.

És most kérem értsük meg a dolgot. Hol van a mi „Nyilatkozatunkban“ csak egy halvány vonással is kétségbe vonva Solcz Ödön lelkész úrnak azon joga, hogy „a soproni theológiáról s annak vezetéséről“ — a

maga helyén, és a maga idejében tárgyilagos véleményt mondhasson?... Ki tagadja még a történetek után is, hogy Solcz Ödön úr nem „számottevő“, nem ambiciozus lelkész?... Ki állítja, hogy „Almamater“-ünk nem a d. t. k. egésze alatt áll?... (Hisz éppen mert ott áll, mert közös kincsünk, azért őrizzük féltékenyen és nem engedünk reá sarat dobni.) Ugyan kérem, ki „tekinti magát“ a soproni theol. tanárokkal szemben „szolgai függésben“?... (Talán én? Talán mi?,... Igazán nehéz szatirát nem írni!) Kitesz különbséget tanárok és papok között, az utóbbiak hátrányára?... Lássa Verus úr, máskor ne hadakozzék a széalalom vitorláit ellen, mert ezt a munkát komolyan nézni alig lehet. Hogy mi nem érezzük magunkat arra hivatva, hogy theológiánk „hű vezetőinek tanácsokat osztogassunk“, ez azt hiszem minden értelem szerint annyit tesz, hogy mi, önfeláldozó munkájukkal megvagyunk elégedve s e véleményünk kinyilatkoztatása talán még sem lesz — szolgai! Azt is magyarázni kell Önnek Verus úr, hogy Solcz Ödön lelkész urat nem a tanárok — azok is — hanem az — Almamater ölelte keblére, nem a tanárok, — hanem az Almamater jótéteményeiben részesült, a tanárok az Almamater áldásának eszközei, tiszteletre méltó közvetítői csupán. — Lássa, mi szeretjük Almamaterünket, mint édes jó anyát, kinek emlőin szívtuk magunkba az evangéliomi hithűséget, mely kitartó munkára lelkesít, anélkül, hogy arról újsághasábokon furuglyáznánk, az evangéliomi szeretetet, mely szigorúan büntet, de a megtérőnek igazán megbocsát; az igazság iránti lelkesedést, melynek szava mi bennünk mindig megnyilatkozik, valahányszor olyan sérelem esik a méltányosság és szeretet törvényén. És ennek az édesanyának mi fiai leszünk még akkor is, ha Isten kegyelméből fejünkre fog szállni a tél hava. És ez a fűség viszonya szerintünk szellemi és így nem szolgai! A ki ezt az édesanyát ok nélkül bántja, az, ha őt meg nem öli is, bizony-bizony — „méltó ítéletre!“... És ezt nem mi mondjuk édes Verus úr! Dehogy mi mondjuk! Hanem mondja mindenikünknek a mi Tanítónk! Hogy ebből is tanuljunk. A mit pedig „Ő“ mond,*) azt talán csak minden pap aláírhatja?... Mi legalább aláírjuk és ez a mi „lelkészi karakterünkkel“ legjobb meggyőződésünk szerint „összeegyeztethető“... annyival is inkább, mert a mi „Nyilatkozat“-unk éppen nem más, mint egy kis predikáció, melynek summaja: „ne ítélj, hogy ne ítéltesse!“... Ezt mondtuk Solcz Ödön lelkész úrnak mikor „ítélt“, és most kérem szívelje meg Ön is, és engedje meg, hogy ezt az igazságot ezután is prédikálhassuk. Mi megvagyunk győződve álláspontunk helyességéről s így harag nélkül rázzuk le a papi talárunkra szórt porszemeket.

Lássa Verus úr az sem felel meg az igazságnak, hogy a „kérdéses nyilatkozatot igen sokan nem irták alá“... Kor- és kartársaim közül 35-tel érintkeztem. Ezek közül 25-en irták alá Nyilatkozatunkat, (Egynek a neve kimaradt a lapból, mert későn érkezett a válasz.) Hárman bár teljesen egyetértének velünk, különböző okokból — de nem az Ön okából! — nem akarták nevüket nyilvánosságra hozni. Egy szükségtelennek tartotta a történetekre való reflektálást. Ön pedig, immár napvilágra

*) Máté 5. 22.

jutott sajtószertű felfogásával, a hozzám érkezett nyilatkozatok között teljesen izolálva áll. (Ez nem is csoda. Szédő.)

Végül engedje el kérem, hogy önmagunkat dicsérjem, azt meg higgye el, hogy haszontalan dolgot végezni nem akartunk. Hogy mi Solcz Ödön lelkész urat, azon a téren, a melyre lépett, nem követjük, ezt diktálja a mi izlésünk, már pedig: de gustibus diversis non est disputandum! Mi sértetlen hagyjuk az Önét, de az Ön kedvéért meddő vitát soha nem folytatunk! Aludjék hát nyugodtan a „kényes“ és „veszélyes“ viták miatt.

Még egyet. — Igaza van Önnek Verus úr! A vitaközlésnek „új“ „veszélyes“ és „hiábavaló“ nemével gazdagodott egyházi irodalmunk: de bocsánatot kérek, a vitaközlésnek ezen nemét nem mi vezettük be egyházi irodalmunkba, hanem: Solcz Ödön lelkész úr és többé-kevésbé Ön, tisztelt Verus úr! Én ajánlanám, hogy ezt az új vitaközlési modort perhorreszkálná. Bizonyára nagyobb dicsőségére szolgálna a szabad sajtónak!

Mikor pedig Ön eljárásunkat egy lélegzet vételre: „szolgainak“ „zsarnokinak“ deklarálja, mikor „álláspontunkat helytelennek“ tartja; szavainkat „a lelkési karakterrel“ (sic!) össze nem férhetőnek véli, mikor Ön teiteink rúgóját jobban ismeri mint önmagunk, mikor nekem olyan dolgot imputál a mi eszem ágában sincs, mikor Ön a szép jelige alatt csak úgy dobálódik a minősítésekkel és az ítélkezésekkel, mikor ezek mellett arra oktat, hogy Önön kívül másnak itélni nem szabad, hát akkor kérem én nem tehetek mást, mint hogy a többé-kevésbé épületes homéri jelzőket vissza nem utalványozva, társaim nevében is ad acta tegyem, és collegialis őszinteséggel azt mondjam Önnek Verus úr, hogy most az egyszerű vállalkozott Ön annak a bagolyinak a szerepére, a ki bölcsességében elbizakodva, megszólalt végre nagy komolyan és azt mondta a verébnek, hogy — nagyfejű!

Mondom pedig mindezeket: sine ira et studio! Békesség nekünk!

Kassa, 1895. okt. 14.

Ifj. Draskóczy Lajos.

VEGYESEK.

— Templom szentelés. Két héttel ezelőtt a lőcsei leányegyház Dvorecz ült ünnepet, midőn a G. Adolf egyesület áldozatkészségéből emelt temploma szenteltetett fel (két németországi vendég: Weidmann superint. és Walther pénztáros jelenlétében), jelenleg pedig az anyaegyház örömnappairól kell megemlékeznünk. Mult vasárnap ugyanis nagyszámú helybéli és vidéki hívó jelenlétében a lőcsei temetői templomot adták át rendeltetésének. Az épület eredetileg kryptának készült, de a lőcsei egyház nagy jóltevője: Hermann, 10000 frtyi pénzáldozattal csinos templommá alakíttatta át. Köszönet és hála a jóltevőnek; vegye jutalmát az Úrtól!

— Karhatalom az egyházban. Szomorú hír érkezett Turóc-Szt.-Mártonból; igaz, hogy csak szóval értesültünk, hanem hitelt érdemlő egyéniségektől. Köztudomású dolog, hogy a bányai egyházkerület elnöksége a túróczy esperesség elnökségét, Mudron Pál esp. felügyelőt és Horváth József esperest felfüggesztette hivatalaiktól. Mint-hogy Dula Máté esp. másodfelügyelő a helyettesítést el nem fogadta, alesperes pedig nem volt, Beniczky Kál-

mán és Klimó Vilmos bizattak meg az esperességi ügyek vezetésével; előbbeni felhívta Mudron Pált, kinél az esperességi pecsét és iratok elhelyezve voltak, hogy azokat adná át. Miután Mudron Pál kijelentette, hogy csak karhatalomnak engedve, fogja a követeltek kiszolgáltatni, megjelent lakásán a főszolgabíró két csendőrrel, kinek azután át is adta úgy a pecsétet, mint az iratokat. Sajnálatlaltal regisztráljuk ezt a tenyt, mint a fennálló küzdelemnek egy oly jelenségét, mely már a végleteket jelzi.

— Lelkész választás. A százdi ev. egyházba egyhangúlag lelkésszé választott Holéczy János, udvarnoki lelkész.

— Felhívás. A II. Országos és Egyetemes Tanügyi Kongresszus megtartásának idejétől már csak néhány hónap választ el. A rendező bizottság a magyarországi tanárok, tanítók s nevelők e nagy fontosságú mozgalma érdekében szükségesnek tartja, hogy a kongresszuson résztvenni kívánó tagok számáról már most tájékozódjék. Felhívja az ország tanárait, tanítóit, kiseddóvit, hogy a kongresszusra mielőbb jelentkezzenek. Különösen kéri a bizottság az egyesületeket, tanítói és tanári testületeket, hogy tagjaikat jelentkezésre bírni és közöttük tagsági gyűjtéseket rendezni sziveskedjenek. A tagsági díjak és jelentkezések Mauritz Rezső főreáliskolai igazgató úrhoz, a rendező bizottság pénztárosához (Budapest, VI. Lovag utca 18). küldendők. A jelentkezés csak a 2 forint tagsági díj felizetése esetén érvényes. Budapest, 1895. október 9-én. A z elnökség.

— Helyreigazítás. Az „Evangelikus Egyház és Iskola“ f. é. 41. számában „A dunántúli püspök-választásról“ írt soraimban az egyik pótválasztás alá eső jelöltnek visszalépéséről szóltam; cikkemnek idevonatkozó helytelen megjegyzését, — mint a mely téves információon alapult és tárgyaltanná lett, — kötelességemnek tartom visszavonni. — *Ladányi.*

— Szerkesztői mondani való. Barcza úrnak ott, a hol. Első közleményét azon jóhiszemben adtuk ki, hogy a név nem álnév; tehát jóhiszeműleg jártunk el. Miután azonban meggyőződünk, hogy álnvet használ és saját nevét még a szerkesztőséggel sem tudatta, tehát a második közleményét föl nem vehetjük.

PÁLYÁZATOK.

A béri (nógrádmegyei) tót-magyar egyház lelkésze segédet keres. Évi fizetés: 120 forint és teljes ellátás mosáson kívül. Szives pályázók mielőbb jelentkezzenek az alulírottnál.

Szluka Mihály, ev. lelkész.

A bénei (Pestm., u. p. Gomba) ág. hitv. ev. egyház segéd tanítót vagy tanítónőt keres. Fizetése 300 frt., egy butorozott szoba fűtéssel. Kötelessége az 1—3 osztály tanítása. Jelentkezni november 10-ig az alulírottnál lehet.

Riecsánszky Endre, lelkész.

➡ Mellékelve veszik olvasóink „A pozsonyi ág. hitv. evang. Lyceum Története“ című munkára szóló előfizetési felhívást, melyet melegen ajánlunk egyházközönségünk figyelmébe és pártfogásába.